

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Utvecklingsavdelningen, STM

701 89 ÖREBRO

Tel: 019 - 17 60 25

2 juni 1994

INTRESSEOMRÅDEN FÖR FÖRBÄTTRING AV STATISTIK PÅ ADMINISTRATIVT BASERADE DATA

En exempelsamling

Per Sandgren

INLEDNING

TILL

Intresseområden för förbättring av statistik på administrativt baserade data : en exempelsamling / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1994.

Intresseområden för förbättring av statistik på administrativt baserade data : en exempelsamling.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2016.

urn:nbn:se:scb-metod-USTM-1994-03

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Utvecklingsavdelningen, STM

701 89 ÖREBRO

Tel: 019 - 17 60 25

2 juni 1994

INTRESSEOMRÅDEN FÖR FÖRBÄTTRING AV STATISTIK PÅ ADMINISTRATIVT BASERADE DATA

En exempelsamling

Per Sandgren

Innehåll

	Sida
1. Inledning	2
2. Syfte	2
3. Metod	2
3.1 Materialinsamling.....	3
4 Exempel	4
4.1 Arbetsmarknads- och Utbildningsstatistik	4
4.1.1 Arbetsmiljö	4
4.1.2 Högskolan.....	4
4.1.3 Skolan	5
4.2 Befolkning- och Regionstatistik.....	5
4.2.1 Befolkning	5
* 4.2.2 Byggnad och bebyggelse	6
4.2.3 Offentlig ekonomi	6
4.2.4 Regional arbetsmarknad	7
* 4.2.5 Regional planering och naturresurshushållning	7
4.3 Ekonomisk statistik	8
4.3.1 Företagsregistret	8
4.3.2 Industriindikatorer och utrikeshandel	8
4.3.3 Industri.....	9
4.3.4 Tjänstenärings	9
4.4 Miljö- och lantbruksstatistik.....	9
4.4.1 Fiske	9
4.4.2 Miljö	9
4.4.3 Lantbrukets struktur.....	10
4.4.4 Trafikanter	10
4.4.5 Transporter	11
4.5 Vårds- och socialstatistik	11
4.5.1 Demografi med barn och familj.....	11
4.5.2 Hålso- och sjukvård.....	11
4.5.3 Inkomst och förmögenhet.....	12
4.5.4 Socialtjänst	12

Denna upplaga skiljer sig från den första upplagan i form av att vissa förtydliganden och tillägg har gjorts i de avsnitt som är markerade med en asterisk.

1. Inledning

En betydande del av SCBs statistikproduktion grundar sig på administrativt insamlade uppgifter. En viktig fråga för SCB är vilka typer av svårigheter och problem som kan uppstå när man använder sig av administrativa data i statistikproduktionen.

Denna rapport är en uppföljning på "Kvaliteten i statistik på administrativt insamlade data, En översikt av metodstudier under 15 år; Sandgren Per; 1993-12-20". De definitioner och begrepp som används i exempelsamlingen härrör från ovanstående rapport.

Avsikten med exempelsamlingen är att lyfta fram identifierade behov av förbättringsarbete i statistik som bygger på administrativt insamlade data. Områdena som exemplifieras kännetecknas av att det finns ett, vid programmet, identifierat utvecklingsbehov i statistikprocessen som inte åtgärdats i den utsträckning som önskas. Orsaker till detta kan t ex vara brist på personalresurser, ekonomiska begränsningar eller otillräcklig metodkompetens.

Rapporten får inte läsas som försök till fullständig systematik eller täckning av de olika områdena där det finns ett behov av förbättringsarbete. Den är snarast en exempelsamling på olika typer av problem och svårigheter som förekommer i statistik som bygger på administrativt insamlade data, vid SCB. Arbetet bygger på diskussioner med personal ute på de olika programmen.

2. Syfte

Exempelsamlingen skall visa på olika typer av svårigheter och problem som förekommer i statistik som bygger på administrativt insamlade data samt ge uppslag till planering av utvecklingsarbete.

3. Metod

Arbets sättet har varit att samla information genom intervju och diskussion med personal ute på de enskilda programmen, vid SCB. Det är främst med program- och metodansvariga som diskussioner förts. Texten är i princip minnesanteckningar från dessa diskussioner.

3.1 Materialinsamling

De exempel som ingår i den här rapporten har införskaffats genom intervjuer och diskussioner från följande program och personer:

Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik

Arbetsmiljö Höskolan
Skolan

<i>Ronnie Andersson</i>	<i>Jan Hörngren</i>	<i>Bengt Larsson</i>
<i>Kajsa Lindell</i>	<i>Per Nordling</i>	<i>Karin Winqvist</i>

Befolkning- och Regionstatistik

Befolkning Byggande och bebyggelse
Offentlig ekonomi Regional arbetsmarknad
Regional planering o naturresurshushållning

<i>Åke Bruhn</i>	<i>Folke Carlsson</i>	<i>Catarina Elffors</i>
<i>Leif Heinstedt</i>	<i>Gunnar Sahlin</i>	<i>Olle Storm</i>
<i>Björn Tegsjö</i>	<i>Anders Wiberg</i>	

Ekonomisk statistik

Företagsregistret Industriindikatorer och utrikeshandel
Industri Tjänstenärningar

<i>Susanne Dahllöf</i>	<i>Per Edborg</i>	<i>Lennart Nordberg</i>
<i>Kent Olofsson</i>	<i>Berit Olsson</i>	<i>Jan Sävenborg</i>
<i>Björn Thornhardsson</i>		

Miljö- och lantbruksstatistik

Fiske Miljö
Lantbrukets struktur Trafikanter
Transporter

<i>Gunnar Brånvall</i>	<i>Kerstin Forssén</i>	<i>Lars Hagblad</i>
<i>Lars Melin</i>	<i>Rolf Selander</i>	<i>Krister Spolander</i>

Välfärds- och socialstatistik

Demografi med barn och familj Hälso- och sjukvård
Inkomst och förmögenhet Socialtjänst

<i>Elisabeth Eklund</i>	<i>Lars-Age Johansson</i>	<i>Håkan Lindén</i>
<i>Yvonne Lönn</i>	<i>Annika Puide</i>	<i>Jan Qvist</i>

4 Exempel

Rapporten omfattar exempel från 21 av SCBs program som använder sig av administrativa data i någon form. De huvudsakliga behoven av förbättringsarbete, i den här exempelsamlingen, innefattar täckning-, bortfall- och registerhanteringsfrågor.

4.1 Arbetsmarknads- och Utbildningsstatistik

4.1.1 Arbetsmiljö

Det har för första gången gjorts en jämförande studie mellan ISA (Informationssystem om arbetsskador som ombesörjs av arbetarskyddsstyrelsen) och SCBs undersökning om arbetsorsakade besvär. Studien har hjälpt till att skapa tankar kring ett mera samordnat synsätt i arbetsmiljöstatistiken. En svårighet ligger i att ISA och SCBs undersökning inte riktigt mäter samma sak. Genom samkörningar skulle man bli vilja följa utvecklingen av arbetsskador i olika branscher och se hur och var de arbetar efter yrkesskadan. En annan frågeställning är om och på vilket vis i så fall man skulle kunna använda ISA som hjälpinformation i SCBs undersökning.

4.1.2 Högskolan

För utbildningsregistret föreligger det i huvudsak ett påtagligt problem. Svårigheten ligger i att få information om vad invandrarna har för utbildning från sina föregående hemländer. Genom 1990-års FoB fick man upplysningar från vissa invandrare om deras utbildning. 1991-1993 har antalet uppgifter som saknas ökat markant på grund av invandringen. Frågan är vilken metod som skall användas för att få in uppgifter om invandrades utbildning i sina föregående hemländer. En enkätundersökning, omfattande ett urval på 2 000 personer, görs för att få en uppfattning om vilka åldersgrupper och vilka föregående landstillhörigheter som svarar. Utifrån resultatet från denna enkätundersökning bestäms sedan hur och om man skall gå vidare med uppgiftsinsamlingen.

I högskoleregistret föreligger undertäckning där man inte har någon uppfattning om dess storlek. För att få en uppfattning om undertäckningens storlek krävs en evalvering som man inte har råd att genomföra på grund av registrets omfattning. Man skulle kunna tänka sig att genomföra en mindre undersökning, i form av exempelvis en fallstudie, där man kan tänka sig att granska en speciell skola för att få en indikation på undertäckningens storlek.

4.1.3 Skolan

I skolstatistiken pekas bl a på följande punkter där ett behov finns av förbättringsarbete:

- * Skolstatistiken är uppdelad på elever per skolform, hemspråks undervisning, samt lärare i alla skolformer. Insamlingen av uppgifter sker produktvis. Det är ingen samordnad datainsamling. Ett exempel här är att man samlar in uppgifter om lärare på ett håll och om elever på ett annat håll och sedan skall uppgifter presenteras för lärartätheten.
- * Skolstatistiken har haft svårigheter att få in uppgifter från friskolorna. Av olika skäl såsom ideologiska, religiösa m m, så är vissa friskolor sena med att lämna uppgifter.
- * Avgränsningen mellan KomVux och gymnasieskola skapar problem. Vissa skolor anger en gymnasial klass när det är fråga om KomVux och vice versa.

Skolregistret har problem med hur skolororganisationen ser ut i olika kommuner. Skolverksamheten organiseras om i hög grad. 1993 tillkom t ex 600 nya rektorsområden. Organisationsförändringarna skapar problem i statistikproduktionen där man har information om den gamla organisationen men där ofullständig information lämnats om den nya organisationen. I juni sker en datainsamling där information skall lämnas om vilken organisation som kommer att gälla den 15 oktober, som är mättag. I många fall inkommer inte faktiska förändringar i organisationen vilket gör att i elev-, lärar- och hemspråksstatistiken får man ringa upp den aktuella instansen och korrigera, vilket är ett tidskrävande arbete. Frågan är hur man bättre skulle kunna mäta situationen den 15 oktober. Under hösten 1993 lades det ner ca 100 000 kr på rättning p g a oanmälda organisationsförändringar.

4.2 Befolkning- och Regionstatistik

4.2.1 Befolkning

I registret över totalbefolkningen (RTB) förekommer en viss över- och undertäckning. Närmare studier av övertäckningen, d v s personer som inte längre bor kvar i landet men som är registrerade i RTB, har inte gjorts på lång tid. Studier över dödlighet visar att utländska medborgare har lägre dödlighet vilket kan antas bero på att vissa utländska medborgare lämnar landet oanmält och dör i ett annat land. Undertäckningen, d v s personer som bor i Sverige men som inte är registrerade i RTB finns det idag ingen idé över hur

man skulle kunna mäta på ett tillfredställande sätt. Täckningsproblemen antas gälla främst för storstadsregionerna.

4.2.2 Byggande och bebyggelse

Fastighetsprisstatistiken bygger på lagfartsuppgifter, vilket kan ses som en tillgång eftersom det blir en totalundersökning. Kvartals- och årsstatistik presenteras där uppgifter från bl a lagfarter används. Det finns dock enstaka problem med fastighetsprisstatistiken. Ett problem kan exemplifieras genom att vi antar att någon köper ett hus i oktober och lämnar in handlingar till tingsrätten om ansökan till lagfart i november. Tingsrätten kan i sin tur fastslå lagfarten först i januari. Orsaker till långa handläggningstider på tingsrätten kan t ex bero på diverse felaktigheter och invändningar på den lämnade lagfarten som måste justeras och att tingsrätten är hårt belastad av andra ärenden. Det datum som SCB använder i sin statistik är emellertid köpedatumet i oktober. Bortfallet antas vara större i kvartalsstatistiken, som är preliminär, eftersom man vill vara snabbare i statistikredovisningen här. Det är dock enstaka fall av lagfarterna som kräver längre handläggningstider och dessa medför alltså en viss undertäckning i den statistik som presenteras.

En annan svårighet ligger i rapportering av ombyggnad av fastighet. Nuvarande regler innebär att man i många fall kan göra omfattande renoveringar, invändigt, utan att behöva ansöka om byggnadstillstånd. Småhus kan i vissa fall genomgå stora renoveringar invändigt utan att det behöver anmälas och taxeringsvärdet kan då förbli oförändrat under innevarande fastighetstaxeringsperiod. Felaktigheter i taxeringsvärdet uppstår här som ger upphov till en missvisande statistik. Felaktigheterna har dock en liten inverkan på statistiken som helhet.

4.2.3 Offentlig ekonomi

Statistik från prognosenkäter gällande kommuners utgifts- och inkomstslag presenteras tre gånger/år. Undersökningen är en totalundersökning på landets 286 kommuner där en uppräkningsfaktor används för varje variabel till att räkna upp de svarandes värden till totalnivå (svarande + icke svarande). En översyn skulle vara berättigad på det beräkningssystem som nu används för att bl a se på dess aktualitet.

Produkten taxeringsutfall bygger på summauppgifter om bl a inkomst av tjänst, olika avdrag och beskattningsbar förvärvsinkomst. Vid jämförelser mellan den inkomststatistik som programmet inkomst och förmögenhet tar fram och taxeringsutfallet visar det sig att resultaten inte är helt samstämmiga. Till viss del beror detta på skillnader i definitioner och avgränsningar. I övrigt kan skillnaderna också bero på olikheter i de dataprogram som används för att ta fram underlaget för statistiken. Någon närmare studie angående skillnaderna mellan undersökningarna har ej gjorts.

4.2.4 Regional arbetsmarknad

Årlig regional sysselsättningsstatistik (ÅRSYS) är uppbyggd kring olika slag av administrativa data. Kopplingarna mellan de olika registren som ÅRSYS använder sig av är ibland dålig vilket bl a leder till att det är svårt att placera de sysselsatta på rätt arbetsställe. Arbetsgivare med mer än ett arbetsställe skall från och med 1985 ange ett arbetsställesnummer på kontrolluppgiften. Om denna uppgift är ofullständig eller felaktig leder det till problem vid redovisning av dagbefolkning och pendling m m. Redovisningsproblemen ligger främst på låg geografisk nivå, ex kommuner. Åtekontaktsarbete pågår iform av att listor skickas och genom telefonsamtal till arbetsgivarna.

Behov av förbättringsarbete finns även i branschredovisningen som besvärar av att ett antal personer inte kan placeras på rätt näringsgren. För ÅRSYS 92 är ca 122 500 personer noterade på okänt arbetsställe och ca 118 800 står på någon av näringsgrenarna 0, 10 eller 90 som är olika slag av okänd näringsgren och avsaknad av detaljinformation.

4.2.5 Regional planering och naturresurshushållning

Samkörningssvårigheter mellan olika register är inget specifikt för just REN-programmet utan kan ses som exempel på svårigheter kring administrativa data för verket som helhet.

Ett exempel på samkörningssvårigheter mellan olika register är att man får omaka fastighetsposter som skall avse samma tidpunkt i ex fastighets-taxeringsregistret (FTR) och registret över totalbefolkningen (RTB). En orsak till detta kan vara att den som registrerar inte alltid för befolkningen på aktuella fastighetsbeteckningar. Ett sätt att komma tillrätta med detta problem är att SCB gör totaluttag från RSV. Uttag varje månad kan leda till ackumulerade fel.

Ett annat samkörningsproblem ligger i att RTB är upplagt så att fastigheterna kan vara delade för att ingå i olika valdistrikt. Varje fastighetsdel (med befolkning) får då ett unikt SCB-löpnummer. I FTR har däremot varje fastighet ett unikt SCB-löpnummer. Vid samkörning mellan FTR och RTB får man då bara "träff" mellan befolkningen på en delfastighet med byggnadsbeståndet för hela fastigheten. Den här typen av fel bedöms dock som relativt sällsynt.

4.3 Ekonomisk statistik

4.3.1 Företagsregistret

I centrala företags- och arbetsställeregistret (CFAR) får man regelbundet information från riksskatteverket om det skett några förändringar hos företagen av något slag. De företag som har flera olika arbetsställen får SCB gå ut med en enkät till för att kolla upp förändringar på de enskilda arbetsställena. En fråga som ställs är vilka företag som man skall lägga resurser för granskning på. För att bättra på resursutnyttjandet och kvaliteten skulle man kunna tänka sig att oftare granska företag där förändringar är vanligt förekommande.

Företagsregistret skulle själva kunna tänkas kontrollera kvaliteten i sina uppgifter genom att ex göra en uppgiftskontroll på ett urval av arbetsställen. En fördel med att själva genomföra kontrollen är bl a att den egna personalen har god kännedom om hur man ställer frågor om företag. En adressregisterkontroll görs varje år av BASUN från ett fristående företag. I marknadsföringssyfte går de ut till ca 900 slumpmässigt utvalda arbetsställen i adressbanker och kontrollerar om angivna uppgifter är riktiga.

Koncerner använder olika sätt att redovisa på vilket gör att man inte alltid kan koppla samman de olika uppgifterna till ett och samma företag. Ett exempel är att moms redovisas på respektive delenhet inom koncernen och källskatten redovisas för hela koncernen. Genom den här typen av felaktigheter uppstår inkonsistenser och missvisande resultat. Ett särskilt förbättringsregister kollar upp ca 60 av de större företagen och koncernerna i Sverige. Här "flätas" de olika numren samman till en och samma huvudenhet. Ett förbättringsbehov finns i att kartlägga hur moms respektive källskatt redovisas för de olika koncernerna.

4.3.2 Industriindikatorer och utrikeshandel

Utrikeshandelstatistiken får in 14-15 miljoner uppgifter/år från tullen. Granskning och rättning av uppgifterna står tullen för i hög grad. Det finns inga gjorda mätningar, under senare tid, på hur kvaliteten är på dessa uppgifter. Tullens datorsystem ger signaler på vissa felaktigheter i uppgifterna. Tullens resurser för granskning har däremot försämrats under senare år. Tullen har förbättrat kvaliteten mot företagen genom snabbare administrativa processer som i sin tur kan tänkas ge en ökad felfrekvens i de uppgifter som lämnas till SCB. Ett behov finns i att få en uppfattning om kvaliteten i de uppgifter som tullen lämnar till SCB.

4.3.3 Industri

Industristatistiken har ett betydande bortfall på upp till 15-20 procent. Enkäten är omfattande och uppgiftslämnarna upplever den ibland som både svår och jobbig. Påminnelser går ut skriftligt och via telefon. Det händer även att personal från SCB åker runt till främst större företag för att hjälpa och ge en ökad förståelse för varför SCB vill ha in uppgifter. Dessutom vill man skapa goda relationer med uppgiftslämnarna. Insatserna har, på det stora hela, inte haft någon nämnvärd effekt på bortfallet.

En tanke, om det fanns resurser, skulle vara att ha SCB personal ute i regionerna permanent för att hjälpa och skapa goda kontakter med främst de större företagen. Den här strategin tillämpas bl a i Australien.

4.3.4 Tjänstenärings

Företag som är komplexa i sin sammansättning ger ibland upphov till problem för tjänstenäringsstatistiken, vid SCB. Vissa företag redovisar sin moms på ett speciellt företag som inte visar på någon direkt koppling till det företag som momsen avser. Företagens redovisning av skatt är ibland svår att förstå och tolka. Det beror bl a på skattetekniska orsaker.

Inrikeshandelns månads- och kvartalsstatistik är indelad i delgrupper utifrån momsmaterialet. Det finns anledning att tro att kvaliteten i det administrativa materialet inte är helt tillfredställande. Förändringar i form av t ex ändrad omsättning kanske inte säkert beror på faktiska omsättningsförändringar utan på andra faktorer, ex ändrade rutiner i företagets redovisning av momsen.

4.4 Miljö- och lantbruksstatistik

4.4.1 Fiske

I fiskestatistiken antas det föreligga ett betydande mörkertal som beror på "svartfisket". Det finns inga mätningar eller uppskattningar på hur omfattande "svartfisket" är. Ett typexempel är bryggförsäljning av framförallt lite exklusivare arter, hummer, ål m m. Avsaknaden av information kring svartfisket är en kvalitetsbrist i fiskestatistiken och det finns ingen direkt plan för hur man skulle kunna åtgärda bristen. En tanke är att intervjua personer som är insatta i branschen för att få en uppfattning om svartfiskets storlek.

4.4.2 Miljö

Miljödatasystemet KRUT (Kalkning Recipient Utsläpp) är en uppsättning länsdatabaser som innehåller diverse olika uppgifter med anknytning till länsstyrelserna och kommunernas arbete med miljötillsyn. Registret är

utformat av svenska naturvårdsverket som bl a ger rekommendationer och har stödansvar kring hanteringen av registret. Länsstyrelserna och kommunerna står för uppgiftslämningen till registret. En gång/år överförs uppgifter av nationellt intresse, s k "kärnor", till naturvårdsverket som underlag för statistik. Statistik över reningsverken använder sig bl a av KRUT. Ca hälften av de uppgifter som eftersöktes för reningsverken saknades i registret. Dessutom är kvaliteten i de uppgifter som lämnas av skiftande grad. Miljödatasystemet är till många delar ofullständigt vilket kan bero på att miljötillsynen i allt högre grad decentraliserats till kommunerna, att datasystemet är komplicerat samt att det inte finns någon klar styrning över hanteringen kring KRUT. Uppgiftslämningen är heller inte alltid prioriterad ute hos länsstyrelserna. En fråga som ställs är hur man skulle kunna förbättra styrningen och kontrollen i miljödatasystemet för att förbättra kvaliteten.

4.4.3 Lantbrukets struktur

Stora förändringar är på gång inom hela lantbruksstatistiken vilket gör att problemområdena ligger i att hantera dessa förändringar på bästa sätt. Skördestatistiken kommer att övergå från totalundersökning till urvalsundersökning och frågan är där vilken urvalsplan man skall använda sig av. Ett problem under senare år är att den snabbstatistik som presenteras i skördestatistiken, baserat på ett urval, visar högre värden än resultaten från totalundersökningen. Det finns inga direkta förklaringar till skillnaderna.

Även i lantbruksregistret är stora förändringar på gång. En ny uppläggning av datasystemen skall utredas. Frågan är hur man på bästa sätt gör system för statistiska ändamål samt hur man utformar urvalsplaner m m.

4.4.4 Trafikanter

Den information som polisen lämnar till SCB, i form av blanketter, kring en trafikolycka är i många fall undermålig. Felaktigheter som förekommer är bl a att uppgifter saknas och att felaktiga uppgifter lämnas. Ungefär 25 procent av alla inkommande blanketter returneras till polismyndigheten för rättelse och/eller komplettering.

Ett annat problem ligger i polisens bedömning av om det är en svår eller lätt olycka. Många gånger redovisas en lättare skada fast det egentligen rör sig om en svårare skada.

Problemet med uppgiftshanteringen från polisen torde bottna i att det i vissa fall inte anses tillräckligt viktigt och betydelsefullt att lämna uppgifter till SCB. För att få bestående och betydande förbättringar kan tänkas att det krävs en ändrad grundinställning och attityd ifrån polisens sida vad gäller uppgiftslämningen till SCB. En regelbunden kontakt hålls mellan SCB och polisen för att bl a bättra på detta.

4.4.5 Transporter

För undersökningen varutransporter på väg (UVAV) finns det anledning att misstänka att det föreligger underskattningar (mätfel) av trafikarbetet, d v s körda kilometer. Jämförelser mot kilometerskatteregistret (upphörde 1/10 1993) har gett indikationer som kan betyda att vissa transporter, t ex tomkörningar (utan last) till viss del har utelämnats av uppgiftslämnaren.

I transportstatistiken presenteras uppgifter om varutransporters vikt gånger kilometer (ton*km), d v s transportarbetet. En översyn skulle behöva göras på beräkningsmodellen för ton gånger kilometer. Nuvarande modell har använts i många år och en prövning av dess aktualitet skulle vara befogad. Som det är nu kan t ex kilometerantalet och vikten öka, men vikt gånger kilometer minska beroende på dess fördelning, den s k homogenitetsprincipen.

4.5 Välfärds- och socialstatistik

4.5.1 Demografi med barn och familj

Fruktsamhetsregistret skall omorganiseras så att det blir ett totalregister med ett större antal variabler. Som det är idag finns inga uppgifter på invandrare. Registret vill upp till totalnivå bl a för att det inte går att göra några makrokontroller på ett icke totalregister. Man vill t ex kunna jämföra totala antalet födda i fruktsamhetsregistret mot befolkningsstatistiken. En fråga som ställs är om ett nytt datasystem kan uppfylla de krav på att ställa samman uppgifter på enskilda personer över tiden. Kraven är höga på uppgiftssammanställning i ett nytt datasystem eftersom fruktsamhetsregistret är ett händelsebaserat register.

4.5.2 Hälso- och sjukvård

Grundunderlaget för dödsorsaksstatistiken är bristfälligt. De dödsbevis som läkarna skall skicka in till SCB uppvisar ibland påtagliga brister i form av slarvig ifyllnad, uppgifter saknas, man glömmer skicka in m m. Programmet har varken tid eller några konkreta förslag på vad som skulle kunna göras.

Från och med 1991 har bortfallet ökat i dödsorsaksstatistiken. 1990 var bortfallet 20 personer och för 1992 är siffran ca 650 personer av totalt ca 95 000. Det ökade bortfallet beror på ändrade rutiner i dödsbevishanteringen. Tidigare gick inrapporteringen genom pastorsämbetet till SCB. Pastorsämbetet ställde krav på att dödsbevisen sändes in. Nu skickar läkarna dödsbevisen direkt till SCB. Funderingar finns att genom stadgar kunna kräva att dödsbevisen sänds till SCB.

Ett annat problem är att obduktionsfrekvensen minskat markant de sista åren. Vissa diagnoser kan inte ställas om man inte obducerar. Sedan mitten av 70-talet har antalet obduktioner mer än halverats. Detta medför en falsk minskning av vissa dödsorsaker som i sin tur ger en missvisande statistik. Statistiken blir inte jämförbar över tiden p g a ändrade förutsättningar.

4.5.3 Inkomst och förmögenhet

Den totalräknade inkomststatistiken är registerbaserad och grundar sig bl a på ett tiotal externa register. Kontroller och granskningar görs på dessa data men man vet ändå inte hur bra kvaliteten är i uppgifterna. Brister i uppgifter har bl a noterats i sjukförsäkringsregistret där en svårighet är när en person varit sjukskriven under en längre tid och sedan blir klassad som arbetsskadad. Även kommunernas uppgiftslämning om bostadsbidrag har varit bristfällig p g a att man missuppfattar informationen, försummar viss information m m. För att få en uppfattning om felaktigheter i uppgifterna skulle man kunna tänka sig att, åtminstone för skattepliktiga ersättningar, samköra olika registerdata mot kontrolluppgifter. För att göra kontroller av det här slaget krävs dock betydande insatser, inte minst ekonomiskt.

4.5.4 Socialtjänst

Registret över barn och unga har en betydande undertäckning resp. övertäckning. Uppgifter om bl a insats, ändring eller upphörande av omhändertagande av barn och unga under 18 år finns i registret. Det kan t ex gälla tvångsomhändertagande av barn, som placeras i familjehem, för att föräldrarna är missbrukare. Registret är händelsebaserat och det är respektive socialsekreterare som skall skicka in uppgifter till SCB. En tredjedel av uppgifterna kommer in via kommundata och tvåtredjedelar kommer via blanketter. Man vet att uppgiftslämningen är bristfällig. Det märks bl a när SCB får information om att ett beslut upphört men man har inte fått någon information om att det tagits något beslut om insats.

Problemet kan tänkas bottna i att ansvaret för uppgiftslämning ligger på varje enskild socialsekreterare som i vissa fall upplever det jobbigt och inte alltid så viktigt att behöva fylla i blanketter (som det oftast rör sig om) och skicka till SCB. En studie skulle behöva göras för att skatta täckningsfelet i form av t ex en enkätundersökning.